

การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อค้นหาตัวเองในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

Instructional Package Development for Self-Exploration toward Further Study and Future Career in Grade 11 Student

ภาธรณ์ สิริวรรณกุล^{1*}, กุลธิดา ใจยอด², วรณอุไร ทำอินราช³

¹ครูชำนาญการ, วิชาแนะแนว กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนเบญจมานูสรณ์ จังหวัดจันทบุรี

^{2,3}ครู, วิชาแนะแนว กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนเบญจมานูสรณ์ จังหวัดจันทบุรี

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

งานแนะแนวโรงเรียนเบญจมานูสรณ์ได้เห็นความสำคัญของการทำางานเพื่อตอบสนองนโยบายและการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 หลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่คำนึงถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของบุคคล และสนับสนุนการศึกษาในระดับอุดมศึกษา กอปรกับสถานการณ์การรับนักศึกษาเข้ามหาวิทยาลัยได้มีการเปลี่ยนแปลง รูปแบบการรับเข้าศึกษาโดยเสนอแนวทางการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาแบบใหม่ ที่มีชื่อว่า Thai University Central Admission System: TCAS ให้ใช้ปีการศึกษา 2561 เป็นต้นไป ด้วยความสำคัญดังกล่าวที่งานแนะแนวโรงเรียนเบญจมานูสรณ์ จึงได้ดำเนินการโดยการนำรูปแบบที่ 3 คือ เตรียมความถนัดเฉพาะทางกลุ่มสาขาวิชาชีพอุดมศึกษา โดยการจัดหาเครื่องมือเพื่อให้ผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมก่อนก้าวเข้าสู่มหาวิทยาลัยภายใต้กิจกรรมที่มีชื่อว่ากิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือก (Career Exploration and Self-Awareness) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทุกห้อง ได้รับการจัดกลุ่มตามระบบ ISCED (International Standard Classification of Education) พร้อมการเติมเต็มในส่วนของการพัฒนาทักษะที่จำเป็น และเตรียมความพร้อมให้ทันต่อระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาใหม่ TCAS

คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิจัยการพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อค้นหาตัวเองในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนให้พบศักยภาพของตนเอง รู้จักตัวเองเพื่อนำไปออกแบบและตัดสินใจศึกษาต่อและประกอบอาชีพในอนาคตได้ตรงตามความชอบและถนัดต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อศึกษาผลงานกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

3. วิธีการดำเนินการ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2563 ทั้งหมด จำนวน 8 ห้อง 7 แผน การเรียน ได้แก่ ห้อง 1 วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ (EIS) ห้อง 2 และ 3 วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ห้อง 4 ศิลป์-คำนวณ ห้อง 5 ศิลปะ ห้อง 6 ภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน ห้อง 7 ศิลป์-ทั่วไป และห้อง 8 การงาน-คอมพิวเตอร์ จำนวนนักเรียน รวม 284 คน

2. การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) R-1, D-1, R-2, D-2 รวม 4 ระยะ โดยรวมการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เข้าด้วยกัน

3. การเก็บและรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลในครั้งนี้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวโดยใช้คู่มือการจัดกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือก ตามตารางสอน ตลอดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ 1) แบบกรอกคะแนนความสามารถเลือกเส้นทางที่เหมาะสมในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพแบบรายบุคคล 2) สรุปแบบประเมินการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

3.2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ 1) รายงานการวิเคราะห์ตนเองและการให้คำปรึกษากลุ่ม (Group Counselling) แก่กลุ่มนักเรียนแต่ละสาขาวิชาที่มุ่งหวัง 2) แบบบันทึกการวิเคราะห์ตนเองจากการรู้จักตนเองผ่านกระบวนการวิเคราะห์ 6 ด้าน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 4.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพเครื่องมือของชุดกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเอง
- 4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของเครื่องมือ
- 4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยตรวจสอบ
- 4.4 ผู้เรียนสะท้อนคิดความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการให้คำปรึกษากลุ่มนักเรียนแต่ละสาขาวิชาที่มุ่งหวัง ที่เกิดขึ้นหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือก ผู้วิจัยศึกษาคำตอบจากคำถามปลายเปิด

4. ผลการศึกษา

ช่วงคะแนน ร้อยละ	ระดับ ความสามารถ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ความถี่สะสม	ร้อยละของ ความถี่สะสม
80 - 100	ดีเยี่ยม	92	32.39	92	32.39
70 - 79	ดี	143	51.35	143	51.35
60 - 69	พอใช้	42	14.79	42	14.79
50 - 59	ผ่าน	7	2.46	7	2.46
0 - 49	ไม่ผ่าน	-	-	-	-

จากตารางพบว่าประชากรนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถเลือกเส้นทางที่เหมาะสมในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพผ่านกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกอยู่ในระดับดีเยี่ยมร้อยละ 32.39

สรุปผลการวิจัย

1. พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ได้พิจารณาคุณภาพและมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับชุดกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือก มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่ามีความคิดเห็นสอดคล้องกัน แสดงถึงเครื่องมือมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ได้

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือก พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนั้นจึงสรุปในภาพรวมได้ว่ากิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการจัดประสบการณ์ให้เกิดขึ้นโดยตรงกับตัวนักเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นสอนครูใช้การทบทวนตนเอง เพื่อให้ให้นักเรียนคิดวิเคราะห์และเกิดการทบทวนด้วยตนเอง นักเรียนได้แลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นกับเพื่อน ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเองมากขึ้น สนใจการรู้จักตนเองและสนุกกับกิจกรรม ส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพที่ตรงกับบุคลิกภาพของตนเอง

3. ภายหลังการจัดกิจกรรม ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่าการพัฒนาชุดกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สามารถนำไปใช้เพื่อการเตรียมความพร้อมนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้รู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อและประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างมีเหตุผลและมีคุณภาพ ส่งผลให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถเลือกเส้นทางที่เหมาะสมในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพผ่านกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกอยู่ในระดับดีเยี่ยมร้อยละ 32.39 และมีการรับรู้ความสามารถในตนด้านการศึกษาต่อและประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่

- 1) นักเรียนบอกได้ถึงลักษณะของงานอาชีพที่นักเรียนอยากจะทำในอนาคต 2) นักเรียนรับรู้ถึงข้อจำกัดและอุปสรรคในการเลือกศึกษาต่อของตนเองในระดับสูงขึ้นไป และ 3) นักเรียนสามารถเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนเอง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่ากิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกส่งผลให้การแนะแนวการศึกษาและการแนะแนวอาชีพมีประสิทธิภาพและตรงกับบุคลิกภาพของผู้เรียนมากที่สุด และสรุปได้ว่ามีความสอดคล้องกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่เห็นการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนอันเป็นผลมาจากการได้รับความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

